

Erindisbréf starfshóps um vefstudda kennslu og nám

Samþykkt á fundi háskólaráðs 6. desember 2012

Inngangur

Á síðustu árum hafa orðið miklar og hraðar framfarir á sviði rafrænnar miðlunar- og samskiptatækni, m.a. með eflingu netsins, almennri notkun tæknibúnaðar (fartölvur, spjaldtölvur, snjallsímar), þróun hugbúnaðarlausna, útbreiðslu samfélagsmiðla o.s.frv. Hefur þessi þróun m.a. haft margvísleg áhrif á nám og kennslu og má segja að hún hafi nú þegar að nokkru leyti riðlað hinni hefðbundnu aðgreiningu á milli staðnáms og fjarnáms, auk þess sem vefstudd kennsla gerir kleift að ná til mun stærri og fjölbreyttari nemendahópa en hingað til. Einnig er fyrirsjáanlegt að áframhaldandi þróun hinnar nýju tækni muni hafa varanleg áhrif á kennsluhætti, vinnulag nemenda og gera aðrar kröfur til menntunar og þjálfunar kennara. Nú þegar eru fjölmargir erlendir háskólar farnir að nýta sér möguleika hinnar nýju tækni með því að þróa margvísleg vefnámskeið, svokölluð “MOOC” (massive open online courses), sem iðulega eru ókeypis og veita ekki hefðbundnar námseiningar. Standa skólarnir ýmist að þessum námskeiðum einir eða í formi skipulegra samstarfsneta. Þannig hefur t.d. bandaríski háskólinn MIT um árabil boðið upp á fjölmörg opin vefnámskeið og snemma árs 2012 stofnaði hann ásamt Harvard og California Berkley háskólunum samstarfsnetið “edX” sem stóð í upphafi fyrir opnu vefnámskeiði í tölvunarfræði sem 155.000 nemendur frá yfir 160 löndum tóku þátt í. Veturinn 2012-2013 býður “edX” tæpan tug námskeiða sem 370.000 nemendur hafa skráð sig í. Fjöldi háskóla víða um heim er nú að feta svipaðar slóðir, t.d. undir merkjum samstarfsnetsins “Coursera” sem 33 rannsóknaháskólar vestan hafs og austan standa að í sameiningu og 1,7 milljón nemendur taka þátt í.

Hin nýja miðlunar- og samskiptatækni felur þó ekki aðeins í sér tækifæri heldur fylgja henni einnig nýjar áskoranir, t.d. með því að völdugir háskólar og fyrirtæki leggja kapp á að tryggja sem mesta útbreiðslu námskeiða sinna til að styrkja samkeppnistöðu sína á alþjóðlegum vettvangi. Þá eru námskeiðin í flestum tilvikum kennd á ensku sem getur falið í sér ógnun við önnur málsvæði.

Starfshópur

Rektor Háskóla Íslands hefur ákveðið að skipa starfshóp til að greina þau tækifæri og áskoranir fyrir kennslu og nám við Háskóla Íslands sem felast í hinni nýju miðlunar- og samskiptatækni. Í starfshópnum eiga sæti:

- Hjálmtýr Hafsteinsson, dósent við Iðnaðarverkfræði-, vélaverkfræði- og tölvunarfræðideild Verkfræði- og náttúruvísindasviðs, formaður,
- Brynhildur Davíðsdóttir, dósent við Líf- og umhverfisvísindadeild Verkfræði- og náttúruvísindasviðs,
- Eiríkur Rögnvaldsson, prófessor við Íslensku- og menningardeild Hugvísindasviðs,
- Freydís J. Freysteinsdóttir, dósent við Félagsráðgjafardeild Félagsvísindasviðs,

- Guðrún Geirsdóttir, dósent við Kennaradeild Menntavísindasviðs og deildarstjóri Kennslumiðstöðvar Háskóla Íslands,
- Sesselja Sigurborg Ómarsdóttir, dósent við Lyfjafræðieild Heilbrigðisvísindasviðs,
- Sólveig Jakobsdóttir, dósent við Kennaradeild Menntavísindasviðs,
- Stefán Þór Helgason, fulltrúi stúdenta í kennslumálanefnd háskólaráðs,
- Með hópnum starfar Magnús Diðrik Baldursson, skrifstofustjóri rektorsskrifstofu og gæðastjóri Háskóla Íslands.

Verkefni

Verkefni starfshópsins eru:

- Að greina núverandi framboð vefstuddra námskeiða á alþjóðlegum vettvangi, sérkenni þeirra og hvernig þau tengjast hefðbundinni starfsemi háskólanna sem að þeim standa.
- Að greina hvernig kennarar og nemendur Háskóla Íslands nýta sér nú þegar vefstudd námskeið erlendra háskóla.
- Að greina þá möguleika sem vefstudd námskeið felur í sér fyrir kennslu og nám við Háskóla Íslands og leggja mat á það hvort og á hvaða sviðum fýsilegt sé að Háskóli Íslands færi sér slík námskeið í nyt með skipulegum hætti.
- Að greina hvort og á hvaða sviðum Háskóli Íslands geti sjálfur búið til vefnámskeið og hvernig þau geti nýst skólanum og öðrum innlendum og erlendum háskólum, sem og við endurmenntun, fullorðinsfræðslu og miðlun þekkingar til almennings.
- Að lýsa kennsluháttum vefstuddrar kennslu, s.s. vendikennslu, og samspili þeirra við hefðbundna kennslu og nám á háskólastigi. Jafnframt skal meta hvernig þessi nýja tækni hefur áhrif á kennslukostnað.
- Að leggja mat á þær tæknilegu kröfur sem aukin nýting vefstuddra námskeiða myndi gera til Háskóla Íslands, s.s. varðandi búnað, aðstöðu og mannafla, þ.m.t. nýtingu kennslukrafta.
- Að greina mögulegar áskoranir sem felast í aukinni vefkennslu, s.s. varðandi framkvæmd próftöku og námsmats, varnir gegn misferli, kröfur til sjálfsaga og námsástundunar og mögulega félagslega einangrun nemenda.
- Að leggja mat á áhrif aukinnar notkunar vefstuddra námskeiða á íslenskukunnáttu nemenda, hlutverk Háskóla Íslands við íslenska málrækt og málstefnu Háskóla Íslands.
- Að gera grein fyrir öðrum þáttum málsins sem starfshópurinn telur mikilvæg.

Skil

Starfshópurinn skal skila rektor niðurstöðum sínum í formi hnitmiðaðrar skýrslu og hagnýtra tillagna fyrir lok mars 2013. Formaður hópsins skal halda skrá um fjölda vinnustunda sem fulltrúar í hópnum inna af hendi við skýrslugerðina og fær hópurinn greidda þóknun fyrir starf sitt skv. nánara samkomulagi.